

Общо описание на финансовите инструменти, предмет на предоставяните от УД "Райфайзен Асет Мениджмънт (България)" ЕАД допълнителни услуги и инвестиционни стратегии, съгласно чл. 10в от Наредба № 26, чл. 10 и 11 от Наредба №38 и рисковете, свързани с тези инструменти и стратегии

Настоящия документ има за цел да информира клиентите и потенциалните клиенти за финансовите инструменти, предмет на предоставяните от УД "Райфайзен Асет Мениджмънт (България)" ЕАД допълнителни услуги и инвестиционни стратегии, както и за рисковете, свързани с тези инструменти и стратегии.

I. Видове финансови инструменти

1. Акции

Акцията е финансов инструмент, удостоверяващ собствеността на акционера в дадена компания.

Рисковете при търговията с акции не се ограничават само до споменатите по-долу:

- а) Специфичен риск: Купувачът на акции става съсобственик в компанията. По този начин той участва в развитието ѝ както и в потенциалните печалби или загуби, което прави трудно прогнозирането на конкретна доходност от инвестирането в такъв инструмент. Също така компанията може и да фалира, което би заличило инвестираните средства.
- б) Ценови риск: цените на акциите може да достигнат непредвидими нива, нанасяйки загуби по този начин. Нарастването и намаляването на цените в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен период се променят без да е възможно да се определи продължителността на циклите. Общият пазарен риск и специфичният риск, рискът на отделната компания, поотделно и свързано оказват влияние върху цената на акциите.
- в) Дивидентен риск: Изплащането на дивиденди зависи от печалбата на компанията и дивидентната ѝ политика. В случай на ниски печалби или загуби, компанията може да изплати по-малък дивидент или изобщо да не плаща дивидент.

2. Облигации

Облигациите са дългови инструменти, чиято номинална стойност представлява дела от общата част емитиран дълг. Срочността на дълга, както и условията по изплащането му, се определят предварително. Ако не е договорено нещо различно, облигацията се изплаща или на датата на падежа, или чрез амортизиране на главницата. Лихвените плащания могат да бъдат фиксирани за целия период или променливи в зависимост от базовия лихвен процент (Sofibor, Euribor, Libor).

Търговията с облигации включва, но не е лимитирана само до следните видове риск:

- а) Риск от неплатежоспособност: емитентът може да бъде във временна или постоянна неплатежоспособност, което се отразява върху способността му да изплаща лихвите и главницата. Платежоспособността на емитента може да се промени в зависимост от един или няколко фактора, включително компанията емитент, икономическия отрасъл, в който оперира емитента и/ или политическата и икономическа ситуация на съответната страна.

- б) Лихвен риск: инвеститорът в облигации с фиксиран купон носи риска от понижаване стойността на облигациите при покачване на лихвените нива. Колкото по-дълга е сročността на облигацията и по-нисък е лихвеният процент, толкова по-голяма е и чувствителността на облигацията при покачване на лихвения процент.
- в) Кредитен риск: стойността на облигацията ще намалява в случай на банкрут или намален кредитен рейтинг на емитента. Общо казано, колкото по-висок е лихвения процент (отнася се до лихвения процент на безрискови облигации със сходящ матуритет и структура на лихвения процент), толкова по-висок е кредитният риск на емитента.
- г) Риск от ранно изплащане на облигацията: емитентът може да включи опция за по-ранно изплащане на облигацията в случай, че лихвеният процент се понижи. Това ранно погасяване рефлектира върху очакваната доходност.
- д) Специфични рискове, свързани с определени облигации: допълнителните рискове, които съпътстват облигациите са плаващите лихвени проценти, дисконтовите облигации, облигациите, деноминирани в чужда валута, конвертируеми облигации, индексирани и подчинени облигации. При инвестиране в такива облигации е необходимо да се информирате за всички рискове, изложени в проспекта, съпътстващи облигациите и да не пристъпвате към покупка преди да сте разбрали характера и естеството на рисковете.

3. Варанти

Варантът е ограничено във времето право да запишете акции, дибенчъри, дългови ценни книжа или държавни ценни книжа, което се упражнява спрямо първоначалния емитент на базовите ценни книжа. Варантите включват висока степен на ливъридж, така че слабо движение в цената на базовата ценна книга води до непропорционално голямо движение – благоприятно или неблагоприятно - в цената на варанта. Следователно цените на варантите са силно волатилни. Правото на записване, предоставено от варанта, е неизменно ограничено по време в резултат на което, ако инвеститорът не упражни правото си в предварително определения срок, инвестицията губи своята стойност. Варантът е изложен потенциално на всички основни видове риск, посочени по-долу. Не бива да купувате варант, освен ако не сте готови да понесете пълна загуба на парите, които сте инвестирали, плюс комисионна или други транзакционни такси.

4. Деривативни инструменти - опции, фючърси, суапи, форуърдни договори с фиксиран лихвен процент, деривативни инструменти за прехвърляне на кредитен риск, договори за разлики

Деривативът е финансов инструмент, който е произведен от стойността на базов актив; вместо търговия или размяна на самия актив се сключва договор за размяна на парични средства, активи или друга стойност на бъдеща дата на базата на базовия актив. Има различни видове деривативи, но най-често срещаните са опции, фючърси и суапи. Инвеститорът в деривативи често поема голям риск и следователно инвестирането в деривативни инструменти трябва да се извършва предпазливо, особено от малки и по-неопитни инвеститори.

4.1 Фючърси и форуърди

Транзакциите с фючърси или форуърди включват задължението за правене на доставка или приемане на доставка на базовия актив по договора на бъдеща дата или в някои случаи приключване на позицията с парични средства. Те носят висока степен на риск. "Ливъриджът", който често се получава при търгуване на фючърси и форуърди, означава, че подобни сделки може да доведат както до големи загуби, така и до големи печалби. Това означава също така, че сравнително малко движение може да доведе до пропорционално много по-голямо движение в стойността на вашата инвестиция, а това може да е както във ваша вреда, така и във ваша полза. Фючърните или форуърдните транзакции съдържат условно задължение и вие трябва да сте наясно за последиците от това, и по-специално с изискванията за марж: това означава, че на ежедневна се извършва преоценка на вашата позиция. За отделните посредници има минимума на обезпечение, под които средствата по вашата сметка не могат да намаляват, в противен случай позицията ви се закрива служебно и реализирате натрупаната загуба.

4.2 Опции

Опцията е финансов дериват, при който купувачът на опцията има правото, но не и задължението да купи или продаде финансов инструмент на предварително договорена цена на определен бъдещ момент или в определен период от време. Има различни видове опции с различни характеристики, които се подчиняват на следните условия.

Купуване на опции:

Купуването на опции е свързано с по-малко риск, отколкото продажбата на опции, защото ако цената на базовия актив се движи срещу вас, вие можете просто да оставите опцията да изтече. Максималната загуба е ограничена до премията, плюс комисионна или други транзакционни такси.

Издаване на опции:

Ако издавате опция, присъщият риск е доста по-голям от купуването на опции. Вие може да имате задължение като марж да поддържате вашата позиция и можете да понесете доста по-голяма загуба от получената премия. Чрез издаването на опция вие приемате законно задължение да купите или продадете базовия актив, ако опцията бъде упражнена срещу вас, независимо от това с колко се е отдалечила пазарната цена от цената на упражняване. Ако вече притежавате базовия актив, който сте договорили да продадете (тези опции са известни още като "покрити кол опции"), рискът се редуцира. Ако не притежавате базовия актив ("непокрити кол опции"), рискът може да бъде неограничен.

4.3 Договори за разлики - CFD

Някои деривативи се наричат договори за разлики. Това може да са опции и фючърси, свързани с индекси, акции, както и валутни и лихвени суапове. За разлика от другите фючърси и опции обаче (които в зависимост от условията им могат да бъдат уредени в кеш или чрез доставка на базовия актив), тези договори могат да бъдат уредени само в кеш. Инвестирането в договор за разлики носи същите рискове както и при инвестирането във фючърс или опция. Транзакциите в договори за разлики може да съдържат и условно задължение. При договорите за разлики реално базовият актив не

се придобива, а в позицията се отразяват промените в цената на актива, занижени с комисионни и други транзакционни разходи.

4.3 Суапове

Суапът е дериватив, при който двама контрагенти разменят една поредица от парични потоци срещу друга. Основният риск е известен като контрагентен риск. Ако едната страна иска кредит с фиксиран лихвен процент и заменя кредит с променлива лихва със другата страна, разменяйки и плащания по този начин, синтетично това ще доведе до фиксиран лихвен процент за първата страна. Ако обаче втората страна изпадне в неплатежоспособност, първата страна ще изгуби фиксирания си лихвен процент и отново ще изплаща променлива лихва. Ако лихвените проценти са се покачили значително, има вероятност първата страна да изпита трудности с погасяването на кредита. Суаповият пазар е ликвиден, но не може да има сигурност, че ще съществува ликвиден вторичен пазар в конкретен момент за определен суап.

ФУНДАМЕНТЕН РИСК

Цената или стойността на инвестицията зависят от колебания на финансовите пазари, които са извън контрола на когото и да било. Тези инвестиционни рискове варират и в зависимост от вида на извършваната инвестиция. Видовете риск, посочени по-долу, биха могли да окажат влияние върху всяка инвестиция.

Ликвидност

Ликвидността на инструментите се влияе директно от търсенето и предлагането за този инструмент. При определени условия на търговия може да се окаже трудно или невъзможно една позиция да бъде ликвидирана.

Кредитен риск

Кредитният риск е рискът от загуба, причинена от кредитополучатели, задължени лица по облигации или контрагенти, които не изпълняват своите задължения, или рискът кредитното качество на тези страни да се влоши.

Пазарен риск

Цената на инвестициите се покачва или спада в зависимост от търсенето и предлагането на пазара, нагласите на инвеститорите и цените на базовите или свързаните с тях инвестиции, както и от секторни и икономически фактори, които могат да бъдат напълно непредсказуеми.

Инвестиция в чужбина може да бъде изложена на рискове на чуждестранните пазари, които могат да бъдат различни от рисковете на местните пазари. В някои случаи е възможно рисковете да бъдат по-големи. Възможността за печалба или загуба от транзакциите на чуждестранните пазари или на деноминирани в чуждестранна валута договори се влияе от колебанията в обменните курсове.

Несъстоятелност

Несъстоятелността или неизпълнението на фирма, с която вие извършвате бизнес трансакции, или на брокери, участващи във вашата трансакция, може да доведе до ликвидиранието или закриването на позиции без ваше съгласие или до това да не ви бъдат върнати направените от вас инвестиции. Съществува също така риск от несъстоятелност във връзка със самата инвестиция – например на компанията, която е издала облигацията или на контрагента по извънборсови деривативи (където рискът е свързан със самия дериватив и с обезпечение или марж, държани от контрагента).

Валутен риск

Във връзка с валутни сделки и сделки с деривативи и ценни книжа деноминирани във валута, различна от тази, в която е деноминирана вашата сметка, движението в обменните курсове може да има както благоприятен, така и неблагоприятен ефект върху печалбата или загубата по тези сделки. Хеджирането може да увеличи или да намали изложеността към една валута, но не може напълно да елиминира изложеността на промените в стойностите на валутите.

Лихвен риск

Лихвените проценти могат да нараснат, както и да намалееят. Съществува риск при лихвените проценти, че относителната стойност на ценна книга, особено облигация, ще се влоши поради нарастване на лихвения процент. Това може да се отрази негативно на други продукти.

Регулаторен/Нормативен риск

Всички инвестиции могат да бъдат изложени на регулаторен или нормативен риск. За доходността на всички и особено на новите инвестиции има риск от регулаторни или законови действия и промени, които биха могли да променят потенциала за печалба от дадена инвестиция. Този риск е непредвидим и може да зависи от множество политически, икономически и други фактори. Компаниите са изложени на риска от това законодателната власт да ревизира установени закони единствено в отговор на икономически или политически натиск или обществено недоволство. Инвеститорът може да се сблъска с трудности при търсенето на съдебни компенсации и при получаване и изпълнение на съдебни решения в чуждестранни съдилища.

Операционен риск

Операционният риск е свързан с повреди и проблеми във функционирането на съществени системи и контроли, включително ИТ системи, които могат да засегнат всички финансови продукти и по-специално държателите на акции, което е еквивалентно на част от собствеността на една компания. Бизнес рискът и особено рискът, че бизнесът се ръководи некомпетентно или лошо, също може да повлияе в тази посока. Персонални и организационни промени могат да повлияят сериозно на такива рискове и по принцип операционният риск може да остане незабелязан извън организацията.